

Gyrithe Lemches tale ved Dansk Kvindesamfunds fest for Astrid Stampe Feddersen

Taler

Gyrithe Lemche
Formand for Dansk
Kvindesamfund

- 1 Kære Fru Stampe Feddersen, det havde været min Tanke at skrive til denne Fest
en Sang, som vi alle kunde synge, men det lykkedes mig ikke. Da jeg sad i en
sildig Aftentime og tænkte paa Dem og paa alt det, jeg staar i Gæld til Dem for,
da blev de Ord, jeg skrev, en personlig Bekendelse, en personlig Tak i Rim og
5 Rythmer, og denne Tak kan kun én frembære: jeg selv, og det vil jeg nu forsøge
paa.

- Jeg gik mig ad dunkle Gange I Mindernes Dæmringslund, Jeg lytted til gamle
Sange Fra lønlige Kilders Mund. Jeg gik mellem Stammer ranke Og lytted til
10 Løvet's Skælv, Jeg følte mit Hjerte banke Som under et Tempelhvælv. Som Greb
over Strengene stemte Det toned i Sjælens Bund, Jeg følte, hvad Lunden gemte,
Blev mit i den samme Stund. Mit dyre, hellige Eje, Betroet ved lønligt Bud At
dele paa Livets Veje Til lidende Søstre ud. Jeg takker den Haand, som førte Mig
ind i den dunkle Lund, Jeg takker den Røst, jeg hørte, Fra Lovets og Kildens
15 Mund. Jeg takker den Fod, som traadte De dybe, blivende Spor De Stier, vi følge
maatte Selv over en glohed Jord. Jeg elsker den ranke Stamme Af kaarede
Kvindes Kuld Med Kronen i Solens Flamme Og Roden i Danmarks Muld. Og
falder Skyggerne lange Og kalder de trætte hjem, Jeg gaar ad de dunkle Gange
Og henter Dit Billed frem. Ja, saaledes skrev jeg med Hjertet fuldt af Minder om
20 det Samarbejde, som nu ogsaa hører Fortiden til: lad mig nu til disse Vers føje
nogle Ord i jævn Prosa.

- Jeg tror ikke, kære Fru Stampe Feddersen, at der gives to Arbejdsfæller saa
forskellige som De og jeg, og jeg maa, naar jeg ser tilbage, undre mig over, at vi
25 dog fik saa meget ud af vort Samarbejde. Forklaringen ligger vel deri, at Løsenet
for os begge var disse Ord af Jane Addams:

Enighed i det væsentlige — Frihed i det uvæsentlige. Hvad gør saa det, at De vil

30 have de store Bogstaver bort af Navneordene, mens jeg vil beholde dem, — eller
at jeg føler mig i nogen Gæld til tysk Kultur, medens Deres Følelse altid som
Magnetnaalen peger mod Nord?

Forklaringen kan maaske ogsaa søges deri, at den Gang, vi mødtes i Dansk
35 Kvindesamfund 1910, havde vi hver især noget at give hinanden.

De vidste, med deres 27 Aars Arbejde for Kvindesagen bag Dem, at der i D. K.s
Fortid skjulte sig Værdier, som kunde blive livsbetydende for dets Fremtid, om
de blev hævede op for Lyset som Guldet fra Skaktens Dyb.

40

Jeg havde paa det Tidspunkt omtrentlig tilendebragt et Stykke litterært
Guldgraverarbejde og stod og ventede paa en ny Inspiration. Saa faldt Deres
Valg paa mig, da D. K.s Historie skulde skrives.

45

Nu ved jeg vel, at De ikke i noget ligner Nureddin, ligesaa lidt som jeg er nogen
Aladdin, men ikke desto mindre førte De mig ind i Fortidens vidunderlige
Hule, hvor Lampen laa gemt, som skulde kaste sit Lys over D. K.s Fremtidsvej:
— eller jeg kan ogsaa bruge Billedet fra Verset for: De førte mig ind i Mindernes
50 Dæmringslund, hvor Fortidens Skikkelser stod som søjleranke Stammer med
Kronerne sammenflettede i et Tempelhvælv, og Inspirationen kom over mig,
vakt af Lovets Skælven og Kildernes Sang. Usynlige Hænder greb i mine
Streng, og jeg skrev D. K.s Historie, og jeg forstaar den Dag i Dag ikke, at jeg
kunde det, med de faa Forudsætninger, jeg havde. Jeg skrev den — ikke *dikteret*
55 af Dem — De gav mig fuld Frihed til at skrive, som jeg vilde; ja, De lod mig
ovenikøbet skrive et i Deres Øren saa ildelydende Ord som »Sturm und
Drang«, da jeg ikke vilde stryge det, — men sandelig *inspireret* af Dem.

Dette blev for mig Indvielsen til hele min øvrige Gerning i Dansk
60 Kvindesamfund.

Jeg har skrevet et Sted i Historien om Fredrik Bajer, at han blev Budbringeren
mellem Kvindesagens Pionerer: Esselde i Sverige og Mathilde Fibiger og det
vordende Dansk Kvindesamfund. Paa samme Maade blev jeg ved Dem
65 Budbringeren mellem D. K.s Fortid og Nutid, men tillige mellem Dem og de
mange, som stod uforstaaende overfor den Handling, der er Deres største Daad
indenfor Dansk Kvindesamfund. Jeg tænker hermed paa Kredsenes Udskillelse

af Valgretsudvalget i 1904.

70

Intet Punkt i D. K.s Historie har bevæget mig under mit Arbejde som det Punkt. Jeg saa Dem staa plantet alene midt i Strømmen og vende Strømmen; jeg saa Dem kæmpe den Jacobskamp, som ingen sand Forkæmper for en stor Idé kommer udenom, og jeg saa Dem tilkæmpe — ikke Dem selv, men D. K. Sejren: 75 Velsignelsen fra Slægt til Slægt. At D. K. lever den Dag i Dag som Kvindesagens eneste Organisation i Danmark, det skylder vi Dem — Dem alene.

Fordi De havde det varmeste Hjerte, som nogensinde har slaaet for Kvindernes Sag, kunde De i det afgørende Øjeblik bruge den faste — nogen har ment — 80 den haarde Haand. De kunde bringe det Offer at støde Hjerter fra Dem, give Afkald paa Kærlighed, ja, maaske ogsaa Tillid, fordi De følte Dem overbevist om, at Deres Sag var »retfærdig og god«, som De skrev til en fortrolig Ven Aftenen før Afgørelsen.

85 Kun den kan vurdere det Offer, De den Gang bragte, som kender Dem nok til at vide, at intet ligger Deres Natur fjernere end at bruge den »faste«, endsige den »haarde« Haand, som ved, at De kan fryse langt ind i Deres Hjerte blot ved at være i Stue med hjertekolde Mennesker.

90 Derpaa kendes de kaarede, de udvalgte, at de har den store Taalmodighed, at de kan vente paa deres Time, fordi de ved saa urokkelig sikkert med sig selv, at den én Gang vil komme, selv om de ikke naar at opleve den. Men det er Livets store Retfærdighed mod Dem, at det lod Dem opleve den fulde Sejr, den som ikke blot bøjer Viljerne, men ogsaa vinder Hjerterne. Nu forstaar alle D. K.s Kredse 95 og Medlemmer, at den Forening, som havde Kvindesagens Førstefødselsret her i Landet, ogsaa havde Førstefødselsretten til at føre Kampen for Kvindesagens ædleste Blomst, Kvindernes Valgret, til Sejr og gennemføre den fulde Ligestilling mellem Mand og Kvinde. Nu bøjer vi os alle i Taknemlighed og Beundring for den, som i 1904 traadte Sporet saa dybt og tungt med hele sin 100 Personligheds Vægt, at hun tvang os andre til at følge hende efter.

Kære Fru Stampe Feddersen, jeg har mere end én gang hørt dem sige i mismodige Stunder, at nu følte De Dem som en gammel udtjent Hest, om burde have en Kugle. — Har de da ikke forstaaet, at selv om De nu er traadt ud 105 af det aktive Arbejde, saa udøver De stadig en stor og betydningsfuld Gerning iblandt os. Usynlig er De tilstede under vore forhandlinger, og Gang paa Gang

110 søger Blikket derhen, hvor De staar, rank og uangribelig, for i Tankerne at gøre
Dem Regnskab for hvert uoverlagt Ord, hver uforsvalig Handling. Og saaledes
vil det være, saa længe vi har Dem iblandt os, ja, — selv naar Deres ranke Livstræ
engang er omplantet i Mindernes Dæmringslund, vil vi søge Dem også der.

115 Skal vi saa alle rejse os op og synge de to sidste Vers af den Sang, som altsaa ikke
blev Fælessang [sic]. Skal vi i disse to Vers sige Astrid Stampe Feddersen, at
aldrig har nogen Høvding været højere elsket af sit Folk, end hun er det af
Dansk Kvindesamfund lige fra Gedser til Skagen.

Kilde

Kvinden og Samfundet Nr. 3. 1923, s. 22-24

120

Kildetype

Dokumentation i avis, magasin e.l.

Tags

Hyldesttale, Kvindebevægelsen

125

Relateret

Astrid Stampe Feddersens tale ved Dansk Kvindesamfunds Fest for Astrid Stampe Feddersen
1923

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/gyrithe-lemches-tale-ved-dansk-kvindesamfunds-fest-for-astrid-stampe-feddersen-1923>

130

135

140

145